

doble de VS, acostar-nos a la possibilitat d'aquesta anàlisi.

El volum s'obre amb una entrevista al mateix Searle que té, abans de res, el valor d'ésser un document de primera mà sobre el pensament actual de l'autor. La resta és un conjunt d'articles els autors dels quals compten entre els que més han contribuït a l'aplicació, en els camps més diversos, de la teoria dels speech-acts: Lakoff, Van Dijk, Kuroda, Ervin-Tripp, Gumperz, Fabbri i Marina Sbisà. Cap d'ells no estudia directament la teoria de Searle, però llurs escrits són una bona mostra de com s'aplica actualment la teoria dels actes del llenguatge.

Lakoff aborda un tema crucial, el de la qualificació dels actes de llenguatge. Van

Dijk, per la seva banda, escriu sobre la relació entre semàntica i pragmàtica. Kuroda, proposa una reformulació de la teoria dels speech-acts. Ervin-Tripp estudia les relacions entre una situació comunicativa concreta, la conversació, i un nivell lingüístic, el sintàctic. Gumperz relaciona l'anàlisi sociolingüística amb la teoria de Searle. Finalment, Fabbri i Sbisà presenten una anàlisi concreta.

En el seu conjunt, el número de Vs ve a sumar-se a la bibliografia indispensable (una bona part distribuïda entre les revistes: *Communications*, núm. 32; *Langue Française*, núm. 42; *Linguistique et sémologie*, núm. 4 [1977] etc.) sobre la teoria dels actes del llenguatge.

J.M. Pérez Tornero

Crítica de llibres

Lluís Bassets (ed.), *DE LAS ONDAS ROJAS A LAS RADIOS LIBRES. TEXTOS PARA LA HISTORIA DE LA RADIO*. Edit. Gustavo Gili. Barcelona, 1981.

La radiodifusió aconsegueix ara els seus primers 61 anys d'història. Paradoxal-

ment, en canvi, els textos que ens acosten al coneixement d'aquest mitjà de comunicació sonor són poc abundants; encara diríem més: el nombre de textos sobre la ràdio citats a Espanya és bastant ridícul. En aquest precari context bibliogràfic és laudable, lògicament, qualsevol aparició d'un nou llibre sobre la Ràdio; especialment, quan el contingut d'aquesta obra resulta bàsic i imprescindible per conèixer i comprendre la Ràdio dels nostres dies.

La col·lecció «GG Mass-Media» ens acaba d'oferir un nou material d'estudi radiofònic: *De las ondas rojas a las radios libres. Textos para la historia de la radio*. Lluís Bassets, editor d'aquesta obra, assenyalava en la seva introducció que «es tracta

d'ofrir uns materials per a la història de la Ràdio, seleccionats sota el criteri central d'explicar la peripècia i problemes que planteja la reivindicació, observable ja en els inicis, de llibertat total per emetre i rebre». A través de tretze textos i gairebé 300 pàgines, aquesta obra ens situa en una talaia privilegiada per observar aquest horitzó radiofònic des d'una perspectiva francament immillorable.

El primer text és un treball de Peter Dahl, escrit en 1977, sobre el moviment de les ràdios obreres a la República de Weimar. Des de 1923 a 1932, Peter Dahl enfoca la breu història de la ràdio alemanya a la República de Weimar com el resultat de les aspiracions dels oïdors pertanyents a la classe treballadora que, agrupats en els ràdio-clubs obrers, fundaren les ràdios obreres per tal d'enfrontar-se amb el monopoli estatal imposat pels governants socialdemòcrates. Pres com a referència analítica el mateix període històric, Bertolt Brecht ens presenta en el segon text d'aquest llibre una sèrie de reflexions històrico-político-comunicatives sobre quina cal que sigui la vertadera funció de la Ràdio: «convertir-la d'aparell de distribució en aparell de comunicació». Els treballs de Bertolt Brecht sobre la Ràdio, elaborats entre el 1927 i el 1932, constitueixen un dels primers tractats teòrics sobre aquest mitjà, la vigència del qual ha estat àmpliament reconeguda per tots aquells moviments de ràdios alternatives sorgits en la dècada dels 70. El tercer text és un breu i corrosiu comentari de Boris Vian sobre la Ràdio, a partir de la seva funció musical. L'autor, influït pel context cultural immediatament anterior al 68, critica el monopoli estatal francès sobre la Ràdio i critica també, amb el seu especial sentit de

l'humor, el negoci-xantatge que determina la programació musical de les emissores comercials. Un esment especial mereix el quart text: «Aquí la Veu d'Argel...» escrit pel ja traspassat Frantz Fanon, dirigent ideològic del Front d'Alliberament Nacional Argelí. Franz Fanon estudia amb força detall els trets de la cultura colonial francesa a Argel ocupat, expressats en la programació de Ràdio Argel, i aborda amb un ro bastant objectiu les actituds psicopatològiques dels argelians a partir de 1954, quan es planteja l'ús de la Ràdio com una forma de lluita anticolonialista. Després, en 1956, amb el naixement de «La Veu d'Argel Lliure», tal com indica Fanon «l'adquisició d'un ràdio-receptor suposa l'únic mitjà per tal d'entrar en contacte amb la Revolució». Dos textos sobre la història de Ràdio Espanya Independent, batejada per la «Pasionaria» amb el cèlebre nom de «La Pirenaica», i la història de la radiodifusió a Amèrica Llatina — un treball molt recent de Raul Ricardi, funcionari de les N.N.U.U. a Nova York — completen la primera part del llibre De les ones roges a les ràdios lliures.

La segona part d'aquesta obra, titulada «La revolució radiofònica dels 70», ens introdueix ràpidament en els orígens i desenvolupament de les ràdios lliures europees. El text de Marco Gaido, després de descriure els avantatges que suposà l'emissió en modulació de freqüència a principis dels 70, analitza l'aparició de les ràdios locals-FM en els Estats Units i la seva particular transformació de progressive FM a Commercial radio, per a finalitzar apuntant alguna de les característiques de les ràdios alternatives italianes. El text de Patrice Flichy revela una curiosa identitat: l'aparició de les ràdios locals a l'Europa

Occidental coincideix amb la crisi del monopoli polític de les radiotelevisions públiques. Els quatre darrers textos del llibre ens ofereixen cadascun un estudi detallat del desenvolupament de les ràdios lliures en un ecosistema particular: el «cas italià» (Giuseppe Richeri i Umberto Eco), les ràdios lliures franceses (Félix Guattari) i la lluita per la llibertat d'emissió a l'Espanya postfranquista (Emili Prado). El text d'Emili Prado té un valor especial pel fet d'ésser l'estudi més seriós i documentat realitzat fins al present sobre les ràdios lliures a Espanya, les característiques de les quals resten fixades i representades en un decàleg, en el qual, a mode de considerats i propòsits, el col·lectiu barcelonès «Ona Lliure» expressa la base «ideològica» de la seva lluita per la llibertat d'emissió.

Una interessant cronologia de la història de la radiodifusió i les ràdios lliures (1894-1980) i un apèndix bibliogràfic sistematitzat en quatre apartats, conclouen aquest nou títol de la col·lecció «GG Mass-Media».

Armand Balsebre

MASSCOMMUNICATION-REVIEW
YEARBOOK. G. Cleveland Wilhoit Editor.
Harold de Bock Editor associat. Sage
Publications. Volum 2, 1981.

El comitè editorial està format per personalitats internacionals del món de la comunicació entre les quals esmentarem com a exemple: Francis Balle, de París; Denis Mcquail, d'Amsterdam; James D.

Halloran, de Leicester; i Vidal Beneyto, de Madrid.

Es tracta d'una publicació anual, el primer número de la qual aparegué el 1980, que pretén de realitzar una síntesi de tota la tasca de recerca que es realitza en els diferents països, sobre matèria comunicativa en general.

Aquesta publicació confessa dos grans objectius, el primer és el de publicar anualment en un sol volum els treballs de més consistència i d'una validesa suposada més duradora en la recerca sobre comunicació col·lectiva, i el segon intenta d'accelerar l'augment de les relacions entre les escoles americanes i europees.

Per tal de seleccionar els treballs que hauran d'ésser publicats, existeixen 38 membres de diverses institucions universitàries i instituts de recerca pertanyents als diferents països. A cadascun d'ells li és atribuït un espai el qual han de supervisar. Els treballs que es considerin més interessants han d'ésser seleccionats i recomanats per a la seva publicació. A partir d'aquestes recomanacions, es confeccionen els year-books, naturalment després d'una deguda selecció.

Els anuaris estan organitzats en vuit seccions diferents com a màxim i en el primer volum s'hi publiquen 47 treballs, mentre que en el segon hi ha treballs d'investigadors joves i de peoners com Wilbur Schramm i Kurt Lang.

Les tendències que hi predominen depenen de les distintes escoles i dels continents. Entre els europeus hi domina l'interès per la relació entre la teoria social i la recerca comunicativa; entre els americans predominen les recerques sobre els efectes de la comunicació, però també hi ha nombrosos treballs de relació amb la psicologia